

קדושת עם ישראל וארץ ישראל The Kedusha of Am Yisrael & Eretz Yisrael

1. הראי"ה קוק, אורות, עמ' קנה, ה, ז
יכול אדם, שכל ההבדל שבין ישראל לעמים הוא מתבלט ע"י המצות שבפועל. שהרי אפשר להרעיון להיות מקיף והולך את כל האדם כולו. אבל סקירה של טעות היא זו. כי אם באמת היה הרוח והרעיון מקיף את הכל לא היה צורך באותו ההבדל המעשי כלל, וגם לא היה מועיל ומתקיים. אבל תוכן הדבר הוא, שהיסוד הנפשי, שהרעיון הוא בנוי עליו, שעל יסוד אותו הרעיון כל הארג הגדול של החקקה המעשית מתפשט, זה היסוד הוא העצם הנשמתי, שהוא מצביין את ישראל בתור חטיבה מיוחדת, חטיבה אחת בעולם. ומההבדלה הזאת נובעות הן כל ההבדלות המעשיות. ואפילו כשהאחרונות נפגמות אינן יכולות להגיע את פגמיהן ביסוד העליון, שהיא החטיבה הנפשית, שההבדלות כולן יונקות ממנה. ולעולם ישאר הבדל בין ישראל לעמים, כדי לבסס ע"י ההבדלה את התוכן החול ואת התוכן הקודש של העולם בתיקונו המרושם..

2. הראי"ה קוק, מאמרי הראי"ה, עמ' 179
החקלאות, הלא היא אצל כל העמים רק גורם כלכלי חיוני פשוט, אבל העם אשר הנושא שלו כולו הוא קדש קדשים, וארצו, ושפתו, וכל ערכיו כולם קודש הם, כי הוא כולו ממלא את ביטוי הקודש של כל האנושיות וכל היקום כלו... הרי גם חקלאותו כולה היא ספוגת קודש, והקודש הזה שביסוד החקלאי מובלט הוא על ידי זה שחגיגת ראשית הקציר, העומר, עולה הוא למדרגת עבודת הקודש היותר עליונה, והקרבת המקודש עמו הוא קרבן צבור שדוחה את השבת.

3. הראי"ה קוק, אורות, עמ' קסד - כל לשון נובע מהשקפה מיוחדת על המציאות. השקפה של קודש על המציאות כולה היא ההשקפה הישראלית, וזאת ההשקפה המיוחדת חוללה את הלשון העברית, שהיא באמת השפה הקדושה.

4. הראי"ה קוק, אורות, אורות התחיה ט
על כן כל קניניה של האומה, שהם חביבים עליה מצד רוחה הלאומי, כולם רוח אלהים שורה בם : ארצה, שפתה, תולדתה, מנהגיה. ואם המצא תמצא בזמן מן הזמנים התעוררות רוח כזאת, שיאמרו כל אלה בשם רוח האומה לבדה, וישתדלו לשלול את רוח אלהים מעל כל הקנינים הללו וממקורם הגלוי שהוא רוח האומה מה צריכים אז צדיקי הדור לעשות? למרוד ברוח האומה, אפילו בדבור, ולמאס את קניניה, זהו דבר שאי אפשר : רוח ד' ורוח ישראל אחד הוא. אלא שהם צריכים לעבוד עבודה גדולה לגלות את האור והקדש שברוח האומה, את אור אלהים שבתוך כל אלה.

5. שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן רלד
היוצא מדברינו דעכ"פ לכ"ע קדושת שניהם קדושת עולמים מימות עולם עד סוף כל ימות עולם לא נשתנה ולא ישתנה... זהו כוונת הרמב"ם... ופשט הגמ' דמקדימים יושבי א"י משום דישיבתה מצוה מפני קדושה שבה וראוי להקדים עושי מצוה כנ"ל.

6. הראי"ה קוק, שבת הארץ / מבוא / [טו] ארץ-ישראל דומה לתלמוד-תורה : ותלמוד-תורה, אע"פ שהוא מביא לידי המצוות כולן, מכל-מקום חלילה לומר, שערכה של תורה איננו כ"א הכשר למעשה המצוות, אבל היא עליונה וחשובה בקדושתה בפני עצמה, עד שאפילו כשלומדין מה שאי אפשר לקיים כלל אין שיעור למעלת הלימוד ההוא... כי היא בעצמה עליונה מכל ; אלא שבכלל גודל מעלתה כלולה גם מעלה זו שהיא מביאה לידי מעשה. - כמו כן היא קדושת ארץ ישראל, אע"פ שבקדושתה היא מביאה אותנו גם בחורבנה לידי כמה מצוות, שאין לנו דוגמתן בחוץ-לארץ, וק"ו בבנינה... מ"מ לא זה הוא כל עיקר מעלתה... כי עצם ישיבת א"י מצד עצמה שקולה היא נגד כל המצוות שבתורה... ואינה רק הכשר לקיום המצוות... וכן בספר כפתור-ופרח (פרק י') האריך בטוב-טעם לבאר, שקדושת א"י היא מעלה בפני עצמה חוץ מקדושת המצוות התלויות בארץ, אלא שמצורף לזה היא מעוטרת, מפני יקרת מעלתה ושלמות ישראל התלויה דוקא בה, - במצוות רבות התלויות בארץ. וכתב שם :

"וכן יעקב אבינו ויוסף הצדיק ומשה כולם היו משתוקקים להקבר בא"י בהיותם חוצה לארץ, ואע"פ שעדיין לא נכבשה.

7. שו"ת הרשב"א חלק א סימן קלד

שאלת מה שאמרו כל הדר בחוצה לארץ כמי שאין לו א-לוה. תשובה- לפי שארץ ישראל נקראת נחלת ה' דכתיב (שמואל א' כ"ב) כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה'. והוא יתברך נקרא א-להי הארץ ומיוחדת לו ולא לשרי מעלה כדכתיב בכו"ת (מלכים ב' י"ז) כי לא ידעו את משפט א-להי הארץ. ועל כן קרא לע"ז אלהי נכר הארץ. וכתוב (דברים יא) תמיד עיני ה' א-להיך בה. **ועיקר מצות התורה כולן בארץ הן עד כי כמה מצות אין נוהגות כלל אלא בארץ.** כמו שאמרו במדרש הציבי לך ציונים (ירמיה לט). ועל כן כשבירך יצחק את יעקב שלא מדעתו ונתן לו את הברכות דכתיב ויתן לך האלהים מטל השמים וגו' מיד זכה יעקב בברכת אברהם שהיא ירושת הארץ.

8. במדבר לג, נג- והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה.

9. רמב"ם, הלכות מלכים פרק ה, הלכה יב

לעולם ידור אדם בארץ ישראל **אפילו בעיר שרובה עכו"ם** ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז, שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים, ובפורעניות הוא אומר ואל אדמת ישראל לא יבאו, כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות, שנאמר בבלה יובאו ושמה יהיו.

10. הראי"ה קוק, אורות-ארץ-ישראל / א

אַרְץ-יִשְׂרָאֵל אֵינָה דָּבָר חִיצוֹנִי, קִנְיָן חִיצוֹנִי לְאַמָּה, רַק בְּתוֹר אֶמְצָעִי לְמִטְרָה שֶׁל הַהִתְאַגְדוּת הַכְּלָלִית וְהַחֲזָקָת קִיּוּמָהּ הַחֲמִירִי אוֹ אֶפְלוּ הָרוּחִנִי. אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא חֲטִיבָה עֲצֵמוּתִית קְשׁוּרָה בְּקֶשֶׁר-חַיִּים עִם הָאַמָּה, חֲבִיבָה בְּסִגְלוֹת פְּנִימִיּוֹת עִם מְצִיאוּתָהּ.

11. ישעיהו סב, ה

כי יבעל בחור בתולה יבעלך בניך ומשוש חתן על כלה ישיש עליך א-להיך.

12. הגר"א (הגאון מוילנה), קול התור עמ' תע- ונדע למשגב דבר רבינו. שתי המצוות שאדם שלם נכנס בהם בכל גופו הן **סוכה וארץ ישראל** ורמז נתן לזה בפסוק והיה בשלם סוכו ומעונתו בציון.

13. חידושי חתם סופר, סוכה לו

נלע"ד רבי ישמאעל נמי לא אמר מקרא ואספת דגנך אלא בא"י ורוב ישראל שרויין שהעבודה בקרקע גופה מצוה משום יישוב א"י ולהוציא **פירותיה הקדושים**, ועל זה ציוותה התורה ואספת דגנך ובוטז זורה גורן השעורים הלילה משום מצוה. וכאלו תאמר לא אניח תפילין מפני שאני עוסק בתורה ה"נ לא יאמר לא אאסוף דגני מפני עסק התורה, ואפשר אפילו שארי אומנויות שיש בהם יישוב העולם הכל בכלל מצוה. אבל כשאנו מפוזרים בעו"ה בין או"ה וכל שמרבה העולם יישוב מוסיף עבודת ה' חורבן מודה ר' ישמעאל לרשב"י ועל זה אנו סומכים על ר' נהוראי במתני' סוף קידושין מניח אני כל אומנויות שבעולם ואיני מלמד בני אלא תורה היינו בח"ל וכנ"ל.